

Dorina Rișcuța

Caietul meu de lectură

COMPER

Clasa a IV-a

Piticii din Orașul Florilor

Într-o căsuță de pe strada Campanulelor, din Orașul Florilor, locuiau laolaltă șaisprezece piticei-prichindei... Cel mai vestit dintre toți era prichindelul zis Habarnam. Îl porecliseră Habarnam pentru că nu știa nimic.

Acest Habarnam purta o pălărie albastră-albastră, pantaloni galben-canar și o bluziță portocalie cu cravată verde. Îi plăceau lui culorile tari. Astfel, gătit ca un papagal, Habarnam hoinărea zile-n șir prin oraș și născocea fel de fel de aiureli pe care le povestea tuturor. În afară de asta, le jignea cu orice prilej pe prichinduțe. De aceea, cum îi zăreau de departe bluza portocalie, prichinduțele făceau cale-ntoarsă și se ascundeau în casele lor. Habarnam avea un prieten, pe numitul Peticel de pe strada Margaretelor. Cu Peticel, Habarnam putea pălăvrăgi ore întregi. Se certau de douăzeci de ori pe zi și tot de douăzeci de ori pe zi se împăcau.

Habarnam devenise cunoscut mai ales datorită următoarei întâmplări:

Tot hoinărind prin oraș, se trezi în câmp. În jur – țipenie de om. Tocmai atunci trecu pe acolo în zbor un cărăbuș. Fără să bage de seamă, cărăbușul îl lovi pe Habarnam drept în ceafă. Habarnam se duse de-a dura la pământ. Cărăbușul își văzu de drum și se pierdu în depărtare. Habarnam sări în picioare și începu să iscodească în toate părțile, doar-doar îl va descoperi pe cel care-l trântise. Dar nu văzu pe nimeni.

„Oare cine m-a lovit?” se întrebă Habarnam. „Poate a căzut ceva din cer?”

Își dădu capul pe spate și privi în sus, dar nici acolo nu zări nimic. Doar Soarele strălucea luminos deasupra capului său.

„Înseamnă că a dat peste mine ceva de la Soare”, hotărî Habarnam. „Desigur, s-a desprins o bucată din Soare și m-a lovit în cap.”

Porni grăbit spre casă, dar pe drum întâlni un cunoscut de-al său, căruia-i spuneau Lentilă.

Acest Lentilă era un astronom renumit. Din niște cioburi de sticlă își făcea o lentilă. Dacă te uitai prin lentila asta la lucrurile din jur, ți se păreau mult mai mari. Din câteva lentile a meșterit o lunetă mare, prin care puteai privi Luna și stelele. Așa a devenit el astronom.

— Ascultă, Lentilă, i-a zis Habarnam. Auzi ce mi s-a întâmplat: s-a desprins o bucată de Soare și m-a lovit în cap.

— Nu mai spune, Habarnam! izbucni în râs Lentilă. Dacă s-ar fi desprins o bucată din Soare, te-ar fi strivit de rămâneai acolo lat. Că doar Soarele e foarte mare. E mai mare decât întregul nostru Pământ.

— Nu-i adevărat, răspunse Habarnam. Eu cred că Soarele nu-i mai mare decât o farfurie.

— Ni se pare doar că e așa, pentru că Soarele e foarte departe de noi. Soarele e un uriaș glob incandescent. Am văzut asta prin luneta mea. Dacă s-ar desprinde din Soare fie și numai o mică părticică, ar distruge în întregime orașul nostru.

— I-auzi! se miră Habarnam. Nu știam că Soarele-i atât de mare. Mă duc să le spun și alor noștri, s-ar putea ca ei să nu fi aflat încă nimic despre asta. Însă tu mai uită-te o dată la Soare, tot prin luneta aia a ta, nu cumva să fie știrbit într-o parte!

Habarnam porni spre casă povestindu-le tuturor celor pe care-i întâlnea:

— Fraților, știți cum e Soarele? E mai mare decât tot Pământul nostru. Da, așa e Soarele. Și să știți, fraților, că din Soare s-a desprins o bucată care zboară drept către noi. În curând o să cadă și o să ne strivească pe toți. Mare nenorocire ne așteaptă. N-aveți decât să vă duceți să-l întrebați pe Lentilă.

Râdeau cu toții, deoarece îl cunoșteau pe palavragiul de Habarnam. Iar Habarnam porni în goană spre casă și se puse pe răcnit:

— Fraților, salvați-vă! Se prăbușește bucata!

— Care bucată? îl întrebau.
— Bucata, fraților! S-a rupt o bucată din Soare.
Și, când o să detune acușica, s-a zis cu noi. Știți cum e Soarele? E mai mare decât tot Pământul nostru.
— Da' știu că le născocesc!
— Nu născocesc nimic. Așa mi-a spus Lentilă. A văzut el prin luneta lui.
Au ieșit cu toții în curte și au început să se uite la Soare.

S-au uitat, s-au tot uitat, până ce au început să le lăcrimeze ochii. Și cum nu mai vedeau bine, începu să li se pară că, într-adevăr, Soarele e stirbit. Iar Habarnam răcnea înainte:

— Salvați-vă care cum poate! E prăpăd!

Se repeziră cu toții să-și adune lucrurile. Acquarelă își înșfăcă vopselele și pensula, Guzlă – instrumentele muzicale: vioara, balalaica și trombonul de alamă. Doctorul Pilulă se frământa căutând prin toată casa mica farmacie portativă, care se rătăcise pe undeva. Gogoasă își înhăță galoșii și umbrela și ieși în goana mare, dar abia trecuse de poartă când se auzi deodată glasul lui Știetot:

— Liniștiți-vă, fraților! Nu e nicio primejdie. Parcă voi nu știți că Habarnam e un palavragiu? A născocit toate astea.

— Am născocit? răcni Habarnam. N-aveți decât să vă duceți să-l întrebați pe Lentilă.

Porniră în goană către Lentilă și acolo se lămură că totul nu era decât o scorneală a lui Habarnam. Ei, și ce veselie a fost! Râdeau cu toții de Habarnam și ziceau:

— Ne mirăm doar de noi, cum de te-am crezut!

— Iar eu, pe cât îmi dau seama, nu mă mir deloc! răspunse Habarnam. Pentru că eu am crezut cu adevărat.

Iată ce caraghios era acest Habarnam.

(fragment din volumul *Aventurile lui Habarnam și ale prietenilor săi* de Nikolai Nosov,
Ed. Humanitas, 2023, traducere de Nina Gafița)

Află mai multe

»» Nikolai Nosov a fost unul dintre cei mai iubiți autori de povești pentru copii. A devenit cunoscut pentru scrierile sale pline de umor, personaje simpatice și întâmplări amuzante din lumea copilăriei.

»» Cărțile lui îi învață pe copii despre prietenie, adevăr, curaj și despre consecințele minciunii sau ale grabei. Cărți cunoscute pentru copii: *Aventurile lui Habarnam și ale prietenilor săi*, *Habarnam pe Lună*, *Habarnam în Orașul Soarelui*.

SFAT: Nu lăsa nicio clipă cartea din mână! Când erau de vârsta ta, părinții tăi se dădeau în vânt după *Aventurile lui Habarnam*!

Detectivii lecturii

1. Citește cu atenție textul și rezolvă exercițiile de mai jos. Fiecare răspuns te ajută să descoperi datele despre text.

♦ **Titlul textului** este: „_____”.

♦ **Numele autorului** este:

a. Roald Dahl;

b. Ion Creangă;

c. Nikolai Nosov.

♦ **Locul** unde se desfășoară acțiunea: _____

♦ **Timpul** desfășurării acțiunii:

a. demult, într-o lume de poveste;

b. în zilele noastre;

c. în viitor.

♦ Colorează cu **roșu** numele personajului principal și cu **albastru** numele prietenului său.

Lentilă

Acquarelă

Habarnam

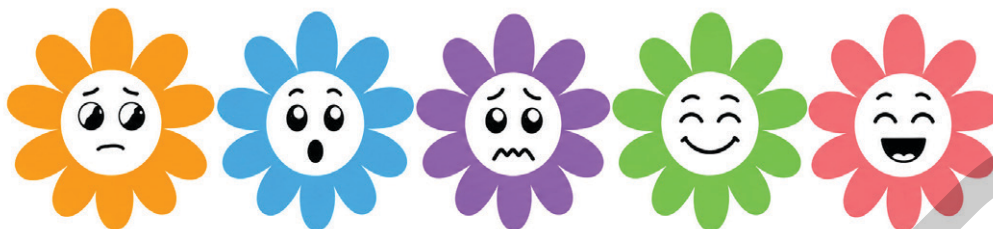
Peticel

Pilulă

Știetot

◆ Grădina emoțiilor

Colorează, pe text, fragmente care te-au făcut să te simți așa cum sugerează florile de mai jos.

nedumerire

uimire

îngrijorare

ușurare

amuzament

◆ Întrebarea marelui detectiv

De ce crezi că autorul a ales numele „Habarnam”? Răspunde în 1–2 rânduri.

Cuvinte jucăușe

2. Citește propozițiile și încercuiește varianta dintre paranteze care se potrivește cel mai bine:

- Soarele este un glob (*incandescent* / *rece* / *întunecat*) care luminează și încălzește Pământul.
- Habarnam este un mare (*palavragiu* / *tăcut* / *înțelept*) care născocеște tot felul de povești.
- Lentilă este un (*astronom* / *croitor* / *pictor*) care studiază stelele și cerul.
- Printr-o (*lentilă* / *umbrelă* / *carte*) lucrurile se văd mai mari.

◆ Notează în tabel cuvintele încercuite și completează după indicațiile date:

Cuvântul	Scrive sensul cuvântului din dicționar. (dexonline.ro)	Formulează un enunț!

◆ Aduagă în tabel și alte cuvinte noi din text. Prezintă-le colegilor tăi!

3. Completează tabelul de mai jos:

Cuvântul	Sens asemănător	Sens opus
neștiutor	<i>ignorant</i>	<i>priceput</i>
frică		
prieten		
adevăr		
veselie		

4. Careul cuvintelor înrudite

Observă cu atenție careul de mai jos. Colorează cu aceeași culoare termenii care aparțin aceleiași familii de cuvinte (**floare**).

X	C	V	A	F	L	O	R	I	C	I	C	A	X	Z	F	L	O	R	A	R	I	E	Q	W
I	C	V	B	M	Q	A	Z	X	F	L	O	R	I	C	E	A	Y	H	J	K	L	T	F	G
W	E	R	W	A	Z	C	X	D	F	B	I	N	F	L	O	R	I	T	E	R	T	Y	L	K
H	F	L	O	R	A	R	H	J	K	Î	N	F	L	O	R	I	R	E	M	J	K	L	Y	G

Înțelege textul

5. Recitește textul. Bifează varianta corectă de răspuns. Ai grijă să recitești textul ori de câte ori este nevoie!

- Unde locuiau piticii?
 - ☐ în Orașul Soarelui;
 - ☐ în Orașul Florilor;
 - ☐ într-un castel.
- Câți pitici locuiau în căsuță?
 - ☐ zece;
 - ☐ șaisprezece;
 - ☐ douăzeci.
- De ce i-au pus piticii numele „Habarnam” unuia dintre ei?
 - ☐ pentru că era foarte glumeț;
 - ☐ pentru că nu știa aproape nimic;
 - ☐ pentru că era cel mai mic.
- Ce trăsătură îl caracterizează cel mai bine pe Habarnam?
 - ☐ tăcut;
 - ☐ palavragiu;
 - ☐ harnic.
- Cum era îmbrăcat Habarnam de obicei?
 - ☐ în haine simple și gri;
 - ☐ în haine viu colorate;
 - ☐ în uniformă.
- Ce s-a întâmplat când Habarnam a ajuns în câmp?
 - ☐ a găsit o comoară;
 - ☐ a fost lovit de un cărăbuș;
 - ☐ a întâlnit un prieten.
- Ce a crezut el că s-a întâmplat de fapt?
 - ☐ că a căzut o creangă peste el;
 - ☐ că s-a desprins o bucată din Soare;
 - ☐ că a visat.
- Ce obiect folosea Lentilă pentru a privi cerul?
 - ☐ microscop;
 - ☐ telescop/lunetă;
 - ☐ lanternă.
- Ce explicație i-a dat Lentilă lui Habarnam despre Soare?
 - ☐ că este mic și aproape;
 - ☐ că este un glob mare și foarte fierbinte;
 - ☐ că se mișcă pe cer.
- Ce a făcut Habarnam după ce a aflat aceste lucruri?
 - ☐ a păstrat secretul;
 - ☐ a început să spună tuturor o poveste înfricoșătoare;
 - ☐ a plecat din oraș.
- Cum au reacționat piticii când au auzit vestea?
 - ☐ au râs de la început;
 - ☐ s-au speriat și au început să-și adune lucrurile;
 - ☐ au ignorat totul.
- Cine a oprit panica și i-a liniștit pe toți?
 - ☐ Șurubel;
 - ☐ Știetot;
 - ☐ Pilulă.
- Cum au reacționat piticii după ce au aflat adevărul?
 - ☐ s-au supărat pe Lentilă;
 - ☐ au râs de întâmplare;
 - ☐ au plecat acasă triști.
- Ce mesaj transmite textul cititorilor?
 - ☐ să verificăm adevărul înainte de a răspândi o veste;
 - ☐ să ne speriem ușor;
 - ☐ să nu privim Soarele.
- Ce tip de text este „Piticii din Orașul Florilor”?
 - ☐ text informativ;
 - ☐ text narativ;
 - ☐ text liric.

6. Ordonează propozițiile de mai jos în ordinea în care s-au petrecut întâmplările.

- ☐ Habarnam le spune piticilor că o bucată din Soare se apropie de oraș.
- ☐ Piticii se sperie și încep să-și adune lucrurile.
- ☐ Habarnam este lovit în ceafă de un cărăbuș.
- ☐ Piticii merg la Lentilă și află adevărul.
- ☐ Habarnam îl întâlnește pe Lentilă și vorbește cu el despre Soare.
- ☐ Toți râd după ce descoperă că totul a fost o născocire.

Provocare: Scrie, într-un enunț scurt, momentul care ți s-a părut cel mai amuzant.

7. Detectivii personajelor

Citește indiciile și ghicește personajul potrivit din text. Scrie numele lui pe spațiul dat.

- Sunt pasionat de stele și privesc cerul cu ajutorul unei lunete.

Eu sunt: _____

- Răspândesc vestea că o bucată din Soare cade peste oraș.

Eu sunt: _____

- Îmi caut grăbit trusa medicală când cred că vine o primejdie.

Eu sunt: _____

- Iau repede vopselele și pensula când toți se pregătesc de plecare.

Eu sunt: _____

- Îi liniștesc pe toți și spun că nu trebuie să se teamă.

Eu sunt: _____

- Sunt prietenul lui Habarnam și stau de vorbă mult cu el.

Eu sunt: _____

8. Răspunde în 2–3 enunțuri. De ce au crezut piticii atât de repede ceea ce le-a spus Habarnam, fără să verifice dacă este adevărat?

Colțul creativ

9. Cercul punctelor de vedere

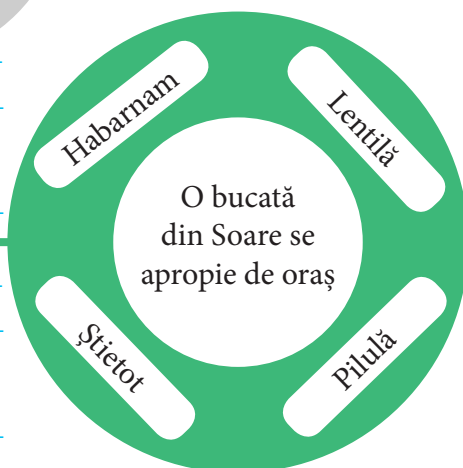
Ai aflat din text că Habarnam a creat panică în Orașul Florilor. Gândește-te la acest aspect din perspectiva persoanelor direct implicate și completează cercul punctelor de vedere.

Cred că _____

Mă întreb _____

Cred că _____

Mă întreb _____

Cred că _____

Mă întreb _____

Cred că _____

Mă întreb _____

10. Scrie tot ce îți trece prin minte pentru a răspunde la întrebarea:

Cum reacționezi atunci când intri în panică?

Provocare finală: Dacă ai fi unul dintre pitici, cine ai vrea să fii și de ce?

Micul meu jurnal de cititor

Acum, gândește-te la munca ta și completează sincer:

1. Azi, la această lectură, eu am fost:

- ☐ un detectiv foarte atent;
- ☐ un cititor bun;
- ☐ un cititor în devenire.

2. Încercuiește ceea ce ți se potrivește:

Am înțeles textul: 😊 😐 😞

Am lucrat cu atenție: ☆ ☆ ☆ / ☆ ☆ / ☆

Am descoperit lucruri noi: DA/PUȚIN/NU

3. Completează propozițiile:

Cea mai interesantă parte din text a fost: _____.

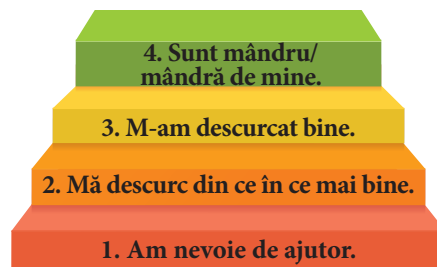
Personajul care mi-a plăcut cel mai mult este: _____.

Un lucru nou pe care l-am învățat astăzi: _____.

4. Dacă aș fi profesor pentru un minut, mi-aș spune:

- ☐ Bravo! Ai lucrat foarte bine!
- ☐ Mai citește o dată și vei reuși!
- ☐ Ai făcut progrese frumoase!

5. Desenează o inimioară în dreptul treptei pe care crezi că te situezi.

TESTE COMPER

TESTUL 1

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Timpul efectiv de lucru este de 120 de minute.

Citește cu atenție textul pentru a putea rezolva cerințele legate de acesta, apoi bifează în grilă răspunsurile corecte.

În fiecare dimineață, în lumina palidă a zorilor, exista o oră când toate animalele de pe insulă erau în siguranță. Vezi tu, acum multă vreme, ele au hotărât să nu vâneze și să nu-și facă rău în cursul acelei ore. Au numit-o Acordul din Zori. În majoritatea dimineților, locuitorii insulei se adunau pe Marea Pajiște și petreceau cea oră povestind cu prietenii. Desigur, nu toată lumea lua parte la aceste adunări. Urșii nu și-au făcut niciodată apariția. Și vulturii doar făceau cercuri foarte sus în văzduh. Însă, în cea dimineață, un număr neobișnuit de mare de animale veniseră să dezbată niște vești importante.

— Așezați-vă cu toții – am ceva important de zis! a strigat către mulțime bufnița Vâj de pe cea mai joasă ramură a unui copac uscat. Azi-noapte am văzut o creatură misterioasă chiar aici, pe Marea Pajiște. Părea acoperită cu iarbă, așa că n-am putut să o văd prea bine, dar se prea poate să fi fost monstrul.

Mulțimea a schimbat priviri îngrijorate.

— Ce făcea creatura? a întrebat nevăstuica Săgeată.

— Vorbea, a spus Vâj. Repeta întruna aceleași cuvinte. Dar de fiecare dată suna puțin diferit. La început ca un greiere, apoi ca un raton, iar apoi ca o bufniță!

— Ce spunea? a întrebat marmota Săpă-n-jos.

— S-ar putea să greșesc, a spus Vâj, dar cred că zicea: „Salut, numele meu este Roz.”

Mulțimea a început să pălăvrăgească.

— Și unde exact e creatura aceasta? a întrebat vulpoiul Nesuferici.

S-au întors cu toții spre o movilă de pe pajiște, acoperită cu iarbă, înspre care bufnița a făcut un semn cu aripa. Era o movilă acoperită cu iarbă care arăta destul de obișnuit până când a început să se miște.

Așa cum probabil că ai ghicit, era Roz. Fusesse acolo tot timpul, camuflată, privind, ascultând, și, cum toate animalele se uitau la ea, a hotărât să se prezinte. Mulțimea a privit cu neîncredere când grămada acoperită cu iarbă a început să se scuture, să se ridice, să se fărâmițeze și iată că acolo se afla roboțica! Apoi, folosindu-se de corp și de voce, roboțica le-a vorbit animalelor în propria lor limbă.

— Salut, numele meu este Roz.

Mulțimea a rămas cu gurile căscate. Vâj a zburat de pe cracă și a țipat:

— E monstrul!

— Nu sunt un monstru, a spus Roz. Sunt o roboțică.

Un stol de păsări și-a luat deodată zborul.

— Lasă-ne în pace! a chițăit nevăstuica Săgeată, pitulându-se prin iarbă. Întoarce-te în locul oribil de unde ai venit!

— Sunt de aici, a spus Roz. Mi-am petrecut toată viața pe această insulă.

— De ce nu ai vorbit cu noi mai devreme? a țipat bufnița, deși mai sus din copac.

— Nu am știut limba animalelor până acum, a spus roboțica.

Cerbul Cap-Încoronat auzise destul, așa că s-a furișat în pădure cu familia lui.

— Și acum ce vrei de la noi? a mârâit Nesuferici.